

Site-specific HOTEL BEZRUČ?! zázračně oživuje minulost

Pro jubilejní desátý ročník festivalu Dream Factory uchystal jeho ředitel Tomáš Suchánek překvapení v podobě site-specific, tj. umělecké formy zasazené do kontextu určitého prostoru. Je jím projekt nazvaný HOTEL BEZRUČ?! umístěný do prostor zdevastovaného Hotelu Palace, který kdysi patřil k nejměstavnějším ostravským budovám. Vybral sedm významných inscenací Divadla Petra Bezruče z poslední dekády, oslovil jejich režiséry a každý z nich pak vytvořil scénu, která je ze hry převzata, parafrázuje ji či dotváří. Jejich děj se odehrává v bývalých pokojích, na chodbách a schodištích, v recepci, jídelně i baru. Náročný projekt do souvislého dramatického tvaru propojila umělecká šéfká DPB Janka Ryšánek Schmiedtová.

Děj začíná i končí v prostoru bývalé recepce, účastníkům výpravy do minulosti se představí rázná průvodkyně Jará (Markéta Matulová), navodí atmosféru někdejšího noblesního hotelu s elegantními apartmány a spolu s pikolíkem (Michal Sikora) a nosičem ztracených kufrů (Jakub Buryšek) provází třicetičlennou skupinu zpustlými, zaprášenými místy po schodech nahoru i dolů až do podzemí a zpátky, od jedné divadelní akce do druhé.

První scéna navozuje náladu inscenace BEZRUČ?! (režie Martin Františák), s vervou tu hraje kapela Magdon, zpívá Maryčka (Pavla Gajdošíková) a domlouvá zatrpklému otci (Norbert Lichý), který se dívá zaprášeným oknem na Ostravu a žehrá na život a dobu, ze záznamu zní Balabánův hlas a jeho esej Spáč v úvalu. V místnosti dole se promítá video s úryvkem hry DON JUAN V SOHO (režie Jiří Havelka), záznam rozchodu dvojice (Marcela Čapková a Lukáš Melník) je odvrženou milenkou z plátna rychloposuvem vrácen zpět a opakován.

Poté se skupina rozdělí, jedna část navštíví scénu věnovanou hře EVŽEN ONĚGIN (režie Jan Mikolášek), v níž Kateřina Krejčí spojuje protagonisty (Tereza Vilišová a Tomáš Dastlík) vystupující na oddělených obrazovkách a prolíná realitu s iluzí. Druhá část, vybavená přilbami, plášti a brýlemi následuje nezaměstnané, zpustlé havíře - (Ondřej Brett a Dušan Urban), postavy z PESTRÝCH VRSTEV (režie Janusz Klimsza) přenesené do dneška - až do stísněného prašného zákoutí, slyšíme hlas třetího (Lukáš Melník jako Ivan Landsmann) a ti dva usínají, snad navždy.

K dlouhému prostřenému stolu v prostorné jídelně přivádí diváky Winston Smith (Jan Vlas) ze hry 1984 (režie Jan Mikolášek), promlouvá k nim a servíruje polévku a pak kousky koksu, v uhrančivém monologu prožívá svá traumata i sny a tvrdí, že člověk může létat a neví o tom.

V rozvířeném prachu zničeného baru v podzemí se odvíjí scéna ze hry BRITNEY GOES TO HEAVEN (režie Daniel Špinar). Divoce tančící ženy (Dorota Hořanská a Viktorie Georgievová) vyžene rozhořčená Britney (Magdaléna Tkačíková) proklínající nešvary a hledající východisko ze zmatků doby, poté do strhujícího tance všech tří jsou vtaženi i diváci. Na cestě do schodů a na odpočívadle pobíhají odbojáři (Vojtěch Říha a Michal Sedláček), střílí se, až ten první ze ZBABĚLCŮ (režie Filip Nuckolls) dorazí domů, je opečováván matkou (Markéta Haroková), v místnosti zaplněné diváky si lehá na válendu a sní o budoucnosti, až přijde svoboda...

Ani ten sebedůkladnější popis nemůže vystihnou povahu vícevrstvé události, jakou je site-specific HOTEL BEZRUČ?!, kdy celkovou atmosféru vytvářejí nejen herci, ale i diváci či spíše účastníci, opatrně se

přesunující po zaprášených, zanedbaných schodech a chodbách a procházející otvory po dveřích, aby se na chvíli zastavili a byli vtaženi do dějů, které jim z bezprostřední blízkosti tlumočí herci, živí i z videoprojekce. Jsou to děje dávnější i přesahující do současnosti a nabízejí málo naděje, zato mnoho zklamání a skepse. Takovým dojmem ostatně působí i Ostrava viděná ze zaprášených oken bývalého hotelu. Možná trochu překvapivým a osvobodivým paradoxem proto je pozitivní energie, která z celé té zázračné události vyzařuje a diváky obohacuje.

Milan Líčka / i-divadlo.cz / 9. 6. 2018

Inscenace Hotel Bezruč?! je ostravský bermudský trojúhelník

Fragmenty sedmi inscenací, které jsou neodmyslitelně spjaty s ostravským Divadlem Petra Bezruče, nyní představuje site specific projekt „Hotel Bezruč?!“, který měl v Ostravě premiéru v rámci 10. ročníku festivalu Dream Factory Ostrava. Zaprášená slavná minulost místa se tak prolomila do znovuoživených divadelních inscenací.

Zdánlivě opuštěný chátrající hotel plný prázdných pokojů, kterými nás provází pokojská v podání Markéty Matulové a pikolík Jakub Burýšek. Znenadání se začnou zpoza rohů vynořovat ztracení hrdinové legendárních inscenací Divadla Petra Bezruče.

Inscenace Bezruč?! je jednou ze sedmi, která znovu ožila v podobě divadelní site specific miniatury v Hotelu Bezruč?! Další střípky v této netradiční divadelní mozaice tvoří i Don Juan v Soho, Pestré vrstvy, 1984, Britney Goes to Heaven, Evžen Oněgin a Zbabělci. Do Ostravy se tak vrací díla režisérů, jako je Martin Františák, Jan Mikulášek, Daniel Špinar, Janusz Klimsza a další. Strukturu představení a způsob využití prostoru Hotelu Palace přiblížil dramaturg projektu David Košťák.

"Ještě než jsme začali zkoušet Hotel Bezruč?! v Hotelu Palace, tak jsme si prostor pojmenovali jako takový ostravský bermudský trojúhelník, ve kterém nám uvízly ozvuky daných inscenací a jejich postavy. A tak jsme k tomu také přistoupili. Hotel slouží jako ubytovna pro postavy, které sem za Bezruči přišli a už se jim nechce odejít. Je to tedy taková duchařská seance, kde se diváci mohou setkat se svými oblíbenými inscenacemi." David Košťák

Pro Hotel Bezruč?! vytvořil speciální dovětek ke své původní inscenaci Pestré vrstvy režisér Janusz Klimsza. "Inscenace Pestré vrstvy byla adaptace stejnojmenného románu Ivana Landsmanna. Adaptaci napsal Tomáš Vůjtek. Román reflektoval život havířů v tomto regionu a posléze autorovu zkušenost z emigrace. Původně se inscenace hrála na dole Hlubina, tedy jako site specific inscenace, což je zajímavá spojnice s Hotelem Bezruč?!, kde se také pohybujeme v původně nedivadelních prostorách. Tento fragment inscenace se odehrává v dnešní době a bývalí havíři se ocitají v tíživé životní situaci a jejich příběh je doveden do tečky." Janusz Klimsza

Jádro z inscenace Bezruč?! přenesl do jednoho z pokojů Hotelu Bezruč?! režisér Martin Františák. Z původní inscenace jsme vytáhli živelné jádro, což byla kapela Magdon, ale ty písně zpívá svým krásným hlasem herečka Pavla Gajdošíková. A vedle toho vznikl dovětek inscenace, kdy se lídrině kapely stává Maryčkou Magdonovou a Norbert Lichý, jak starým Magdonem, tak i Petrem Bezručem. Martin Františák

Hotel Bezruč?! bude možné navštívit až do 12. června. Společenské šaty nechejte doma, pohodlná obuv je nutností.

Veronika Štefanová / Reportáž ČR Vltava / 4. 6. 2018

Místo, kde může člověk létat

Vcházím do zchátralé, přesto v něčem stále monumentální budovy bývalého hotelu Palace. Za vřelého vítání hostů dostávám klíč ke svému pokoji. Jsme všichni, očima visíme na recepci, která inscenaci diriguje, a naše poslušné cupitání Hotelem Bezruč?! může začít.

Nejvýraznější režiséři Divadla Petra Bezruče se do Ostravy vrátili, aby projektem Hotelu Bezruč?! uspořádali duchařskou seanci svých slavných inscenací. Zchátralý hotel Palace představuje bermudský trojúhelník, ve kterém kousky děl uvízly a jejich ozvěna se nese prázdnými a vymláčenými pokoji. Celkově jde o šest režisérů se sedmi krátkými inscenacemi – Jan Mikulášek režíroval dvě části (1984 a Evžen Oněgin). Cesty po hotelu řídí personál (text pro ně napsal David Košťák, režírovala je Janka Ryšánek Schmiedtová), který však mohl dostat více prostoru. Dva strašidelní pikolící (Jakub Burýšek a Michal Sikora) a rázná recepční (Markéta Matulová) totiž diváka-návštěvníka udržovali v napětí po celé dvouhodinové pobíhání tam a zpátky. Některé kusy se do prostoru vybydleného hotelu hodí lépe, jiné hůř.

Hotel Bezruč?! startuje zkouškou kapely a spíláním nové, špinavé Ostravě, která není, co bývala. Pohled Norberta Lichého skrz špinavé okno bohem zapomenutého hotelu ve mně vyvolává dojem, že příběh v zaprášeném pokoji vznikl (ostatně jde o část Bezruč?! Martina Františáka a Jana Balabána). Později jsme rozděleni na dvě skupiny podle barvy klíče a ta má – menší – vyráží na Pestré vrstvy (text Tomáš Vůjtek, režie Janusz Klimsza). Je sice fajn diváky nejdříve navléct do igelitové pláštěnky, na hlavu jim narazit helmu a přidat brýle, a nakonec je dovést do malého zaprášené šachty. Jenže vzhledem k tomu, že mám za svými zády nebezpečně blízko železnou tyč, stále čekám, že mě na ni někdo kvůli stísněnému prostoru narazí. Můj zážitek je poloviční, na malinký prostor je nás příliš a já začínám přemýšlet, jestli může každé dávné inscenaci pomoci pouze jedinečný prostor.

I když stále maximálně pozorně cupitám jako housátko s davem, ráda po několika zhlédnutých úryvcích, protože to nejsou plnohodnotné inscenace, zasednu k slavnostnímu obědu. Pro ten je připraven dlouhý stůl v bývalé jídelně, dnes jen obrovské hale s otlučenými stěnami. Zaznívají slova románu 1984, velká hala svou ozvěnou podtrhuje napětí. Všichni pozorně posloucháme Jana Vlase vyprávějícího, že je člověk zabeđený, když neví, že může létat. Prostor hotelu Palace je neuvěřitelný, tvůrčí tým (a především scénografka Pavla Kamanová) ani neměl tolik práce se zaplněním pro-stor kulisami – tohle místo vypráví samo. Možná by však bývalo lepší divákům nabídnout méně úryvku z inscenací, za to je důkladněji rozpracovat. Když divák stráví na cest pocitově více času, než pozorováním jednotlivých inscenací, je to trochu škoda.

Barbora Schneiderová / zpravodaj Dream Factory Ostrava Snář z Továrny / 1. 6. 2018

Hotel Bezruč?! na Dream Factory vrstvá patra minulosti s mimořádným geniem loci

Divadlo v Ostravě dokáže vdechnout život i dlouhodobě chátrajícím objektům. Rok co rok se o tom přesvědčují diváci oblíbeného festivalu Dream Factory, který začal v úterý. Desátý ročník této přehlídky tentokrát vdechl život bývalému Hotelu Palace, který se v úterý proměnil na Hotel Bezruč. Odstavený a zdevastovaný hotel v bezprostřední blízkosti rovněž zchátralé Ostravice-Textilie je v těchto dnech divadelním omnibusem plným zašlé slávy i herecké krásy a režijního lesku.

Divadlo Petra Bezruče, kde se celá Továrna na sny zrodila, uvedením inscenace Hotel Bezruč?! vyvolalo nejen ducha kdysi důležitého místa Ostravy, které žalostně chátrá, ale oživilo hned sedm již neexistujících inscenací, které se zapsaly do jeho novodobých dějin. Oživilo je ovšem inovativním způsobem, mnohdy tak originálním, až divákovi bude vrtat hlavou, jaký byl vlastně ten dřívější, původní inscenační tvar v propadlišti dějin ostravské divadelní historie.

Hotel Bezruč?! je v pojetí sedmi režisérů přehlídkou bravurních momentů z historie legendární ostravské scény. Kdo si zavčas před vyprodáním neobjednal zdejší pokoj, přichází o jedinečnou zkušenost, že v centru města defiluje Maryčka s hlasem Jana Balabána, milostné drama v zajetí moderní audiovizuální techniky znovu prožívá Don Juan v Soho a Orwellův rok 1984 vyzývá k interakci na originální večeři – podává se horká polévka s nefalšovaným ostravským koksem. Evžen Oněgin nachází cestu k Taťaně pomocí televizních záznamů, mokvající omítky a temná hotelová zákoutí vyzařují Pestré vrstvy po schodišti se s kytarou a trumpetou prohánějí hrdinové Zbabělců a někde dole ve spodních patrech ze sebe chrlí litanie na dnešní svět s imigranty osamělá a pořádně navztekaná Britney Spears.

Hotelový personál je svéráz sám za sebe a jestliže si divák odnáší na svém oblečení hmatatelné stopy zdejší zchátralosti, patří to jen a jen k věci. Koncept Hotelu Bezruč?! sestavil šéf vysněného festivalu Tomáš Suchánek v duchu dosavadních site specific inscenací, na které je návštěvník Dream Factory zvyklý. Divák tak spolu s průvodci podnikne cestu jedinečným obludáři, tak trochu na vlastní nebezpečí. A v tomto prvku interakce, nebezpečí kontaktu s někdy až příliš živou iluzí, spočívá hlavní kouzlo hotelu.

Personálu hotelu vévodí bodrá a neodolatelná pokojská v suverénním podání Markéty Matulové, která se přímo vtělila do předválečné uvaděčky, hotelové madam, která přesně dbá na pohodlí svých hostů, ale neváhá je ani rázněji popohnat. Však oni to také potřebují, protože stát dvě hodiny na nohou v rámci této site-specific inscenace může dát i poněkud zabrat, zvláště když ve skupince procházíte už potřetí tímto schodištěm. Matulové při provádění hostů pomáhají pitoreskní postavičky hotelového pikolika v podání Michala Sikory (jeho postava neustále něco žužlá a velice ráda se poděli i s neznámým divákem) a bludného nosiče zavazadel v podání Jakuba Burýška. V režii Janky Ryšánek-Schmiedtové nás provázejí různými patry inscenační historie.

Na prvním místě zazní živá hudba k přelomové inscenaci Bezruč?! Podmanivý zpěv s verši ze Slezských písní v podání Pavly Gajdošíkové – Maryčky a hudební rytmus oživí účast zprvu nehybně přisedícího staříčka – Norberta Lichého. Nad vším se pak vznáší reprodukováný hlas Jana Balabána v pověstné eseji o Spáči v úvalu, jak ji kdysi přednesl v hlučinském Červeném kostele. Pokoj s Bezručem vypadá jako ožehnutý požárem, stropy jsou vybrakované, okna i dveře rozbité, ale hotel žije, dýchá a pulsuje. Však

v něm také straší to nejlepší z útrob místní divadelní slávy nového tisíciletí v podivném objetí předválečné stylizace.

Každý pokoj, každé patro, každá úroveň a vrstva mají v Hotelu Bezruč?! co nabídnout. Sedminásobná palba vás dostane do neobvyklých asociací. Režiséři Jiří Havelka, Jan Mikulášek, Martin Františák, Janusz Klimsza, Daniel Špinar a Filip Nuckolls, sice už v Bezručích na rozdíl od Janky nepůsobí, ale na nostalgii nehledí, naopak jdou tak nějak s duchem doby a neváhají vyvolat ducha pro Dream Factory s užitím záznamové techniky v neotřelém podání.

Dvě ukázky (Don Juan v Soho a Evžen Oněgin) jsou založeny na interakci živého herce v prolnutí s jeho záznamem, který ale speciálně vznikl pro potřeby tohoto projektu. Lukáš Melník tak v Hotelu Bezruč třeba vystupuje ve dvojí úrovni, jako manipulovatelná nahrávka sarkastického milovníka a nefalšovaný umazaný horník z Pestrých vrstev.

Tomáš Dastík a Tereza Vilišová, hvězdy dřívější „superinscenace“ Evžen Oněgin, obsadili malé televizní obrazovky a pohrává si s nimi další pokojská, tentokrát Kateřina Krejčí. Působivá je souhra iluze a skutečnosti v podání Marcely Čapkové, která funguje, jako částečně živý přenos z televizního studia s modrým plátnem.

Jak se blíží konec procházky zdejším panoptikem, požadavky na komfort ze strany diváků stoupají. Danny Smiřický (Vojtěch Říha) je tak musí vyhánět z židliček u stolu anebo z postele, kde se chystá vypotit. Někteří z diváků mu přidržují ložní prádlo a herci dělají, jakoby nic, divák na ně sice může promluvit, ale pro ně je „jen“ jako pára.

Sedm způsobů, jak vtáhnout diváka do hry, vyvrcholí přepracovanou scénkou z distopické klády 1984. Jan Vlas je skutečně živý, žádný záznam jako Dastík nebo Tereza. A umí se do svých dialogů natolik opřít, až divák skáče, jak si přeje. Hostina, kterou režíruje jeho postava prožívší peklo, má apokalyptický rozměr plný zdejších reálií, od sžíravé grotesky až po absurdní skeč. Podává se opravdová polévka, ale jako hlavní chod jde nepoživatelný ostravský kámen.

Nad vším impozantně ční největší hotelový sál a jen pár metrů za umatlaným a polepeným sklem kdysi honosné výlohy projíždí tramvaj. Divadlo v tomto směru zcizuje, soupeř v podobě autentické ostravské historie je velký, přesto nebýt divadla, je Hotel Palace pro Ostravany mrtvý, jedině Dream Factory má ještě tu poslední moc jej na pár hodin oživit. Hotel Bezruč?! není jen pouhá site-specific. Ačkoliv jí autoři přisoudili jedno velkánské klišé, hra končí, publikum je postaveno do role vetřelců, které vyhání našťvaná ochranka z přísně střeženého objektu. Hotel už je zase jenom pouhá ruina. Někteří diváci na žert přistupují a úpí: „Slibujeme, my už to nikdy neuděláme.“

Ale navštívit Hotel Bezruč?! utajeným zadním vchodem patří k velice živým snům, které je krásné zažít. Tenhle zadní vchod do klíčového genia loci Ostravy bude ještě pár dní volný pro další diváky, alespoň na těch pár festivalových dnů. A snad i někdy příště.

Martin Jiroušek / Ostravan.cz / 30. 5. 2018